

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész övve	10 frt - kr.
Félévve	5 " 50 "
Negyedévre	2 " 50 "
Egy órára	1 " 50 "
Egyes szám ára 4 kr.	

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONGVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel.

Felhívás

Debreczen sz. kir. város függetlenségi és 48-as polgáraihoz!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt szeretett képviselőnk

Dr. Thaly Kálmán tiszteletbeli elnök vezetése mellett f. évi november hó 18-án vasárnap délelőtt 1/2 II órakor a «KORONA» vendéglő nagy termében tartja

pártszervező közgyűlését

a következő tárgysorozattal:

1., Elnöki megnyitó **Kertész János** elnök által.

2., **Thaly Kálmán** képviselő ur beszéde.

3., A volt tisztikar, intéző bizottság és nagy választmány lemondása s ezen helyek újból való betöltése.

4., A Pártunk lapjának: a „**Debreczen**”-nek ügye.

5., Esetleges indítványok.

Felkérjük tisztelt olvasóinkat, hogy e kiváló fontosságú közgyűlésnek minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Hazafias tisztelettel

Debreczen, 1900. nov. 15.

a debreczeni függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága nevében

Dr. Benedek János **Kertész János**
jegyző elnök.

Lejtőn.

A központi statisztikai hivatalnak legutolsó jelentése szerint Pécs, Versec és Pancsova városok lakossága szeptember hóban szaporodás helyett fogyott. A magyar városok körében ez nem szokatlan jelenség. Így pl. a múlt év folyamán 26 törvényhatósági joggal felruházott városunk közül 15-ben találunk igen győnge szaporodást. Temesvár pedig, a mely e tekintetben meglehetősen hirtévre tett szert, az egész év eredményeül határozott fogyást mutat. Nem nagy vigasztalás reánk nézve, hogy Eszéken a népesség még erősebben apad.

Nagyváradon pedig, ha nem is fogyott a népesség, de a szaporodás jelentéktelen.

Ezek a számok erősen vádolják nem csupán a közegészségi politikánkat, de világossá teszik azt is, hogy az a nagy iparpártoló akció, a melyről ma szinte mindennap hallunk valami újat, homokra épül mindaddig, míg városaink mai helyzetén nem segítünk. Mert az ipar fellendülése szükségszerűleg a városok népességének számszerű emelkedését vonja maga után. Ebből rendszerint tulz-ufolás, az egészségi állapotoknak még nagyobb mértékű megromlása ered, főleg akkor, ha a min-az nálunk történik, a vállalkozók érdekében elhanyagolják a munkások higiénikus követelményeit. Csodálatos dolognak kellene kijelentünk, ha annyira

szomorú nem volna, hogy azon több mint félszázad óta folyó küzdelemben, melyet a gyáripár megteremtése érdekében folytatunk, ezeknek az alapvető tényezőknek kellő méltatásához sem birtunk eljutni.

Tudjuk ugyan, hogy csehül állunk, olvassuk csaknem hónapról-hónapra hány községben nem született egyetlen gyerek sem, ellenben meghalt aránylag igen sok. Mindamellet ezeknek a szomorú igazságoknak sarkában csekély munkásság fakad. Új fejlődés után törekszünk és nem tudjuk betönni a tátongó hézagokat sem. Nem akarjuk bevallani, hogy azok a nagy és édes célok, a melyek előttünk lebegnek, a nemzeti élet bizonyos fokú módosításához és megjavításához vannak kötve. Szaladunk a litércfény után és nem gondolunk arra, hogy süppedékek közé kerülhetünk. — Vagy talán gondolunk, de ennek nyomában még sem kél az az öntudatos tevékenység, mely a tényleges nehézségeket áthidalva, lehetővé tenné a kitűzött feladatok elérését. Pedig az a nemzet, mely komoly célok érdekében komoly munkára nem hajlandó, amely a szerint választja meg teendőit, a mint azok kevésbé vagy éppen nem kellemtelenek, kockára teszi haladását és egész jövőjét. Nem tehetünk róla, de önkéntelenül is Micheletnek panasza tolul ajkunkra: „minden halad, fejlődik, csak a lélek száll alább.”

Ha az ellenkező állana, ha a nemzeti lélek az utolsó harminc év fejlődése

Az ibolya.

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Irtja: **Heiman Jenő**

Polyt. és vége.

III.

Livia az átélt jelenetet egy percze sem tudta felejteni. Gépiesen szolgáltatta át heti munkáját a vaczi utczai üzletbe. gépiesen fogadott el újat s szép, csinos himzeseiért kapott s más alkalomkor mindig oly szívesen végig hallgatott dicséret és elismerés, ezuttal nemán, hidegen hagyták.

További megbízatásairól teljesen megelégedkezve késedelmes nélkül sietett vissza, haza kívánczolt, hogy a történeteket elbeszélhesse, hogy keserűséget kiönthesse. Félelem, nyugtalanság, aggodalom szállta meg, a buóriási sulykent nehezedett keblére, és már közel volt, hogy a nyílt utcán könnyekre fakad.

Valamivel szabadabban lélegzett fel, a mint a reggeli lóvasuti kocsiba lépve, ismét a reggeli kocsikalauzzal találkozott, ki e szavakkal lépett hozzá:

«Reggel bizony keményen összekocczant a két utas!» Majd a kalaud részletei iránt érdeklődve, Livia örömmel beszélt el kellemtelen esetét s megkönnyebbülésére szolgált,

hogy a kalauz is teljesen ártatlannak tartja s az egyik utas krakelhajhászó szemtelenségét keményen elítéli.

«Parbaj lesz tehát ismét» — szölt végre a kalauz — »s ha örökös felettünk igazság, meg is kapja a krakeler méltó leckéjét.»

«De ha nincs igazság» czikázott át Livia egyen. S csak most ébredt azon tudatra, hogy érette, egy egészen idegen férfi életét tette kockára, csak most kezdte felismerni egész valójában azt a veszélyt, mely udvariás védőjét fenyegeti.

És haza érkezett! Alig lépett a szobába, hatalmas könnyáradat patakzott ki szeméből; a mesterségesen leküzdött lelki felindultság most elemmentaris erővel tört ki belőle. Megreműt édes anyja — a történetek megértése után — bátorító s vigasztaló szavakat intézett hozzá s ezekkel sikerült végre alányt megvigasztalni, megnyugtatni, könnyeit megapasztani.

Rendes napi munkáját balsejtelemtől gyötörve ennek daczára sem tudta vezetni. Másnap előkerült ugyan a himzötü, keze azonban megtagadta a rendes szoljálatot, a félelem aggodalom, kétkedés számos könnye vésődött a lassan készülő himzésbe, sőt gyakran pihent a munka, s ekkor a balsejt lem gyakori sóhaja tört elő kebléből, naia ez volt u. i. a fájdalom, kétkedés első nyilvánulása, mert gyermekkor — hála a gondviselésnek — szerető

anyja oldala mellett csak derű napokat ismert!

Vegre leszállt az est! Livia az utczai szobát elhagyva a kertbe lépett! Az enyhe tavaszi szellő kellemesen langyos fuvalma üdítően hatott reá. A rózsák bokrok bimbói féig felütöttek már fejecskeiket, az ibolyák, szegfők és a nefelejs teljes pompájukban diszlettek; a virágokban gazdag hársfa illatos szagával teljesen betöltötte a levegőt, és itt ezen Livia előtt mindig oly kedves helyen újra feléledt igazságra vetett bizalma, újra feldergett a remény, hogy a dolog nem végződik majd oly rosszul, hogy védője minden baj nélkül távozhassék a küzdőtérrel.

Ösztönszerűleg tartott a kert végére épült szoba felé. A szoba édes atyja, a híres zeneszerző Virág Benedek emlékének volt szánva. Bár nem emlékezett már rá, mert alig négy éves korában vesztette el, de e kizárólag atyja — s z e n t e l t helyen teljesen magába leheite szellemét: itt magába szivta a művészet, a tudomány, minden szép, jó s nemes iranti lángoló lelkesedését!

Beépett! A nyitott ablakokon át a leáldozó nap utolsó sugarait veté a szobába, annak egész berendezését biborpiros színre festve; a stigliček az ablak előtti fán csiripelték esti imájukat; a pártákat, bimbókat és virágokat

alatt nyert volna mélységben, tartalomban és belátásban, ha növekedtek volna a nemzetnél a jóra indító erkölcsi motívumok, akkor ma sem a közvélemény szócsovei, sem a nemzet maga nem siklanék el oly könnyedén azokon a veszedelmeken, a melyeket fejlődésünk kétségkívül felmutat s a melyek eltávolítása nélkül legnagyobb erőfeszítésünk mellett is csak homokra építünk várakat.

Széchenyi ismeretes mondását az apagyilkosról, kit kimélni kell, mert kevesen vagyunk, unos untalan ismétlik. De azt már kevésbé veszik észre, hogy a közegészségi állapotok javítása tekintetében megindított mozgalom eredménye mennyire elenyésző. A gümőkór ellen évek óta folyik a háború. — Az eredmény azonban csekély. Sőt ellenkezőleg a helyzet még rosszabbá válik s e bajban elhunytak száma egyetlen év alatt 1898-tól 99-re 59000-ról 63 ezerre emelkedett. A pusztítás legerősebb épen azokban a vármegyék és városokban, ahol a magyarság nagyobb tömegekben lakik.

Persze ezek a tények sem nem kellemesek, sem nem mulattatók s helyzetünknek jellemző szignaturája, hogy bizonyos erkölcsi bátorság kell még mindig ahhoz, hogy ilyen dolgokról helyen írjunk. A mulattatót, élvezetést keresi a magyar és nem jut eszébe, hogy ezt igazán nagyon drágán fizeti meg, mert cserébe elhanyagolja azokat a feladatokat, melyekkel a nemzetet erőssé, nagygyá és hatalmassá lehet tenni. Más részről pedig nem veszi figyelembe azt sem, hogy a kötelesség útján haladva tisztább, igazabb és hosszabb tartóboldogságot biztosíthatna az egyesnek, mint a mai körülmények között lekeléses. Rövidlátók vagyunk, de még sem vesszük szívesen, ha valaki figyelmeztet

azokra a veszedelmekre, melyek utunkba állanak és erőfeszítésünk jutalmát kockára teszik.

Iparos a társadalomban.

A hangzatos nagy iparpártolási mozgalommal kapcsolatosan már több oldalról felvetették azt a kérdést, hogy miért vannak a casinók és clubok ajtajai zárva az iparos osztály előtt.

Ha egy kicsit betekintünk Anglia és Németország, e két nagyipar állam társadalmi életébe, avagy a nálunk is kicsinyebbekébe, úgy teljesen joggal felvetett ez a kérdés.

Am de azok a bizonyos körök tolokodásnak minősítették ezt és siettek ellene a példát. Korábban zengve, hogy nincs alapi műveltség, a parketteni mozgás főkölléke: a sima tarsalgási módor az iparosban.

Es ez a nézetet vallja a magyar demokratikus állam minden más osztálya. És igazuk van! — Mert tény és valóság az, hogy iparosaink legnagyobb része nem hogy nem lehet versenyre, de egyáltalában nem is állhat sorompóba a külföld mellett társadalmi műveltségben.

Am de az is igaz, és pedig szégyenletes nagy igazság, hogy ezt a szerénységi bizonyítványt a művelt elemek aroganciájának köszönheti az iparososztály.

Mert a midőn az 1848-iki nagy események megteremtették a szőlőszabadságot utat és tért nyitottak az akarat érvényesülhetésének, a demokratikus szellemnek, akkor kellett volna az egyenlőség nemes eszméit nem csak teoriában hirdetni, de meg is valósítani.

Hiszen az a nagy lángelme, mely a honjövőjéért aggodalmakban borult el, azért alkototta, azért teremtette meg a casinói intézményt, hogy a nagy átalakulás készen találja a nemzetet.

Nemes, fenkelt szelme a legnagyobb magyarnak nagy feladatot tűzött elébe. Mert a tarsaság-összejövelektől, a nagyinak, a kicsinyekkel érintkezéséről remélte, hogy ha nem is évek, de évtizedek alatt, sikerül a magyar társadalmi életet ezek révén megteremteni.

Mivel örök igazság az, hogy a fénytelen, a meg nem munkált gyemánt is, mely a földgyomrából kikerül, csakis úgy nyer ragyogó

fényt, csakis úgy válik értékessé, ha a már teljes pompájával tündöklővel kicsiszoljuk.

Csak hogy sajna! a magyar társadalom elítte a felsőbb tízezer megmaradt a régi kasztrendszerben. S ebben nevelkedtek nem csak az utódaik, de fájdalom a polgári származású, ám szellemi nagyságokká emelkedettek is.

A magyar társadalomban olyan az iparos osztály, mint egy jó médium. Csak hogy fordított spiritista rendszerben. Amennyiben ezt aludni hagyják, és csak akkor ébresztik, a mikor szükség van rá.

Megismerjük, sőt alaposan megszorongatjuk vajszin keztyűsen a kérges kezét, ha jótékony adakozásról, és pláne ha voksról van szó. Am a társadalmi életben nem vesszünk róla tudomást.

Le kell rombolnunk azt a chinai falat, mely elszigeteli az iparos osztályt a szellemi nagyságok a művelt elemek gyűlhelyétől.

Hiszen oly rég hangzatos frázis az már hogy a munka nemesít! Nos hát, ha nemesít a munka! ez már nálval legyen az iparosnak ahoz, hogy oda bújthasson.

Eppen olyan gy mánt szem ő, mint a többi fia e hazának, csak hogy csiszolatlan.

Hozzák helyre hat a felszázados mulaszást a szellemi aristokraták, visszának utat és tért az ipar műveltebb képviselőinek, a körükbe jutásra, hogy ezek szellemi és társadalmi műveltségük fejlesztése révén a velük érintkező kis iparosok is a képzettség, az értelmiség niovjára emelkedjenek.

Ha ez megtörténik, úgy az a nagy szellem is kibelend, hogy öröke akaratához képest nagy eszméinek megvalósulásaként, az egyenlőség hazája, minden fiának hasznára vált.

Geokonai Vitéz Mihály.

Munkáskamarák.

— Az önálló tervezet. —

(R. A.) Az országos iparegyesület felfogás módján igyekszik magához ragadni a munkásügyek vezetését. De csak igyekszik, mert a terv előreláthatólag nem fog sikerülni. A klikk jóakarata, amelynek ára a munkások függetlensége volna, meg fog törni a munkások ellenállásán.

uj életre fakasztotta a hűvös esti szellő: a legszebb, legköltőibb júniusi est szallót a június havi forró napra!

Atya nyitott orgonáján a nagy tehetőséggel megáldott zeneköltő hatyu dala, legszebb, egyetlen leányaok kedve s Livia-ajanak ajánlott szereménye: «a z i b o l y a» volt felutve.

Gépieen, mintegy tulvilági kéztől vezetve lépett a hangszerhez! Az orgona elé ülve ujjai a billentyűkre tévedtek, s nagy haagon kezdé a dal első verset előadni. A z i b o l y a itt elhagyatottságán, egyedülléte felett kesereg, mely keservet a zeneszerző egyszerű melódiában juttat kifejezésre.

A dal következő verse már élénkebb; az i b o l y a a szerénység diszére, becsére talál; a harmadik vers hatalmas drámai erejű accordjaival pedig az erénynek, az asszonyi szend ségnek lesz magasztos dicséneke.

Liviát a remek dal, a hatalmas zene teljesen felűditette; egész lelkét, egész erejét, egész «én»-jét beleöntötte a pompas énekbe s ez megvigasztalta, megerősítette.

Lelkét remény, gazdag remény töltötte be. S ekkor helyéről felemelkedve a kertbe lépett ki, de ekkor — val-ó-e vagy álom! — a terepélyes harsfa alatt üt a két lovasuti utas békés egyetértésben, epen és egész-ségben!

Nem akart szeméinek binni, pedig valót látott. Dr. Kanasz és Gyöngyössy — megegyez-ő-ük értelmében — már rég a házba léptek. A szép kert jótékony nyugalmá, az egész-ség, illatos virágoktól atfűszerezett levegő, a

virágok gazdag szinompája teljesen lebilincselte őket s midőn a kerti szobából az egyszerű s mégis oly magasztos dal felhangzott, s midőn a rejtett énekesnő lelkesedéstől rezgő, finom szopránja füleiket megütötte, labuk gyökereit vert, oly szépek, oly ihletettnek találtak a helyzetet.

A mi ezt követte, könnyen kitalálható. A szükséges magyarázatok és felvilágosítások megadása után tört-netünk személyei beke-jobbot nyulva egy órával később mint jó barátok váltak el egymástól.

IV.

Az idő haladt!

Történetünk személyei között a közeledés, a barátság viszonya fejlődött ki. Gyöngyössiek dr. Kanasz: nemcsak mint orvost, hanem mint hazi barátot is megkedvelték; s az öreg ur szívét gyönyörű-ég töltötte el, midőn Kanasz Gyula tarsaságának, barátságának fiára gyakorolt jótékony hatásáról meggyőződött. Kalmánt munkak-dv, buzgalom szállta meg, nagy körültekintéssel fogott a város köz-elében fekvő bir ok igazgatásához; általában minden téren megkomolyodott, minden tekintetben törekvő lett, szóval a társadalom hasz-navehető tagjává vált.

E mellett a két ur fenntartotta a Liviával való ismerettségét. Gyakran kopogtattak be vendégekül, s ez egyszerű, de magas műveltségű hölgyek társaságában töltött órák üdítően hatottak reajuk.

Igy jött a tavasz nyomába a nyár, a nyarat követte az ősz, az ősz a tél; a hő-leplet és jegtáblákat azonban csakhamar újra

felolvasztotta a tavaszi napsugár melege, a mezőket, réteket ismét bevonta a puha, nemes pázsit, a természet újra felébredt, újból feléledt.

A birtokon az ezévi örökösét Kalmánnak személyesen kellett teljesítenie, miért is több havi tartózkodásra oda készült költözni. El-utazása előtt azonban kötelességének tartotta Virágékat meglátogatni, tőlük búcsút venni.

A tavasz Virágék kertjébe is megtartotta bevonulását. A hölgyek saját kezűleg hozták rendbe a virágagyakat s nagy gonddal ültet-ték a magvakat; a hóvirág, nefejejts, bimbókkal már fejcséjküket is felütötték. Kalmán a kertbe lépve az eléje taruló kepet nem tudta eléggé bámulni. Livia — ki most is virágágyait öntözgeté — sohasem tűnt előtte szebbnek, elragadóbbnak, kedvesebbnek, kívá-natosabbnak. Remek arczát a munka kissé kipirosította, fejét széles kerti kalap fődé, feltű-zött haja feloldódva marvány fehér vállán át két, térdig érő, gyönyörű hajfürtben lógott alá. Rubáját a nedvességtől megóvándó, felgyűrte lajújait feltűzte — ez volt az előtte álló kertész nő.

Vendégét elfogultság nélkül üdvözölve a harsfa alatti padra ülteté, hogy a még hátra-levő két virág gyat is nyugodtan megöntöz-hesse; s míg Livia munkáját zavartalanul folytatta Kalmán a harsfa alatti padról figyelte mozdulatait.

Szivenek hurjai hevesebb accordokban lüktett-k; összes gondolatait, egész eszme vilá-gát Livia a bilincselte le, Livia a tartotta

Mindjárt az első pillanatban visszatevő szeszét kellett a helyzettel és körülményekkel ismerős emberek előtt az országos iparegyesület klikkjének szereplése a magyar munkáskérdés megoldása körül.

Ez az önzetlenség, bármilyen meghatározó is, nem tévesztett meg senkit. Még a munkásokat sem.

Tudják ők jól, hogy az országos iparegyesület klikkje nem a munkásrendeket szolgálja, hanem a tőkepenészekét.

Azért nem bir semmi fontossággal a munkásügyi szakosztály megalakítása.

Sohasem lesz a munkásügyek vezetője, mert nem akadnak munkások, akiket majd vezessenek.

Nem szabad, de nem is lehet a munkások nélkül megoldani. Ha ez lehetséges volna, az a munkások függetlenségének elbukását jelentené.

Ha a munkásügyek vezetését magához ragadhatná az országos iparegyesület klikkje, akkor a munkások kezébe szolgálhatná — a munkásokat.

Ez ellen a leghatározottabban állást foglalnak a munkások, akik hallani sem akarnak az országos iparegyesületről és Gelléri Móricz klikkjéről. (Ugy látszik, ismerik jól.)

Ezért indítanak ellenmozgalmat és követelik a munkáskamarák felállítását, amelyek kizárólag az ő ügyeikkel foglalkozzanak, az ő érdekeiket képviseljék, ha kell, még a munkaadókkal szemben is.

Ha az ügyvéd, kereskedő és iparos, legujabban pedig az orvos a kamarai intézményben látja az ő érdekképviseletét, mért nem találhatná meg azt ott a munkás is?

A kamarai szervezet biztosítja a társadalmi és politikai függetlenséget, a választási jog pedig a többség akaratának érvényesülését. A munkáskamarák és munkások ügyeiben a munkaadók, a tőkepenészek közvetítő intézményeinek (mint akármilyenek föl akarja magát tolni az országos iparegyesület is) át-

ugrásával egyenesen az államhatalmat gyakorló kormányral lépnek összeköttetésbe.

Már csupán ezért is érdemes a munkáskamara felállítását, mely azonban csak úgy fog érnivalót, ha fölfel-lefele egyaránt független intézmény lesz.

Pénzügyileg is könnyen megoldható a kérdés, mert a kamarát a munkás egyesületek tarthatnák fel az állam támogatásával, a melynek kötelessége a tömegérdekek védelme. Alakítsunk munkásügyi osztályt az országos kormányzat, a munkások pedig állítsák fel kamaráikat.

Egy pár sor Komjáthy ur és a közönség figyelmébe.

(Válasz a D. Ellenőr tegnapi cikkére.)

Komjáthy ur az Ellenőr hasábjain válaszol. Hogy miként válaszol? Nevetséges még kérdezni is. Hát tudom Komjáthy ur má ként dísszerűlni, mint goromba személyeskedések halmazával? Hát hallottunk, láttunk valaha fennnevezett urból gyengéd, a finomság korlátai közt mozgó dolgot?

Válaszának alaptónusa az, hogy a sajtót ő imádja, mindig tiszteltben tartotta és tartja. (I?)

Lássuk csak, mindjárt a válasz első passzusában azt írja:

„Azt méltóztattak határozni, hogy a színházról csak tárgyilagos kritikát írjak, — közönségünkre való tekintettel. Hogy ez a tárgyilagos kritika társulatom és csékélységem üldözését jelent, az kétséget nem szenvedtet, stb.

Ime. Mindjárt a »válasz« első soraiban a legrosszakaróbb gyanúsítás, a legimpertinensebb sértés foglaltatik. Mi jögon meri Komjáthy ur kétségbe vonni a hírlapírók szavahihetőségét, a sajtó korrekt eljárását és egyenes lelkűségét? Ha egyszer a hírlapírók összesége tárgyilagos kritikát vesz fel programjába, mi jögon merészkedik ő ezt előre kétségbe vonni. Mi jögon merészkedik olyan kritikások becsületességét, részrehajlatlanságát kétségbevonni, kiknek uri, korrekt volta előtt meghajol mindenki? Megmondom mi jögom. Az erőszak; az ököljog alapján. Ez dominál

most nálunk, ez az ami lehe'ővé teszi azt, hogy a történetek után Komjáthy János még vezetője, — direktora a debreczeni színháznak.

Menjünk tovább.

Kijelenti nagy kegyesen, hogy a sajtót nem bántotta, és bántani nem akarta.

Dehogy! Ő imádja sajtót! Egyik nap goromba inzultusokkal teli levelet intéz az egyik helyi lap szerkesztőséghez, a másik nap orozva inzultál egy újságíró, a harmadik napon desavuválje az egész hírlapíró kart és becsületéb n sért meg egy másik hírlapíró, s így tovább — de ő imádja a sajtót!!! És inem is bántja!!

Kifogásolja a »Debreczen« egy croquisját. Nezzük csak milyen édrkesen.

Holott a kérdéses croquis alá oda volt írva a szerző közismert jegye »Kemil« nem fordult a cikk írójához, hogy miért, azt ő tudja más senki, hanem levelezik. És a kis hamis mit kifogásol; azt, hogy ő 2 ftos szivart szí, és pezsgőfröccsöt iszik. — Hát eben igazat adok: ez olyan becsületsértés amilyen az őt utolsó évtizedben nem fordult elé. Valakire azt mondani, hogy 2 ftos szivart szí, és pezsgős fröccsöt iszik! Határozatlan elvétemültség!!

Vagy talán az faj neki, p rsze-persze — hogy abban ez incriminált croquisban rossz, modoros és elhízott színészek van elmondva. És csakugyan fájhat, — mert ez igaz.

A Benedek-Komjáthy aifaire, elintézéséről nagy elke-eredséttel, rengeteg frázissal és iszonyu szóval emlékezik meg. De elhallgatja, hogy mielőtt az emlékezetes durva tetlegességre vatemedett volna, Löw József ketszer és a helyreigazításra hajlandónak mutatkozott.

De nem úgy Komjáthy ur az égré nem Őn lehet erős férfi. lehet a vagonos osztály számottevő tagja, de nincs igaza — ezt tudja őn maga is.

De átlátunk a szitán. Őn most olyan Ugronizta játékot játszik, mikor Ugron cikke a Vaterlandban megjelent, felrívait a magyar közvélemény. Mit csináltak Ugronék? Lármáztak, botrányokat reneeztek, lövöldöztek vityak, párbajoztak, hogy így botrányokkal tereljék el a közönség figyelmét.

Őn éppen így tesz. Ordítózik, verekszik, pofozkodik, nyilatkozik, — hogy saját botrányaival feledtetse a színtársulat hiányait és az előadások botrányos voltát.

»Szeretem e nem szeretem-e?« »Igen nem?« lelki egyensúlyát e kérdések teljesen megbolygattak.

S az a bizonyos mágnos ismét a kerti szobába vonta. A nyitott ablakokon át a nyári est üdítő szellője ezúttal is a szobába ömlött; az orgona most is fel volt nyitva s az álványon ismét »az ibolya« volt felülve; Livia félig tudatlanul ült a hangszer elé s csakhamar felhangzott megboldogult atyja utolsó, fenséges, neki, egyedül neki ajánlott és szentelt dala.

Eleinte há'ka, félva, remagve dalolt; amint azonban a zene accordok erősebbekké, hatalmasabbakká lesznek, erőt, bátorságot önt Livia is hangjába. Vegig küzdött, határozott! Megtalálta szívét, megértette lelkét! az ének végső accordjai már kétkedéstől, babozástól, bizonytalanságtól mentek. Egy ártatlan, tiszta leány szív ömagára talált es a dal háláénekehez hasonlóan bevégződik!

Az accordok elhangzanak, Livia ölébe ejti karjait; könnyek, forró, meleg s mégis oly jóleső könnyek patakzanak ki szeméből.

Ezalatt dr. Kanász észrevétlenül lépett a házba; feltűnt előtte, hogy a mindig vig leány komoran, gondolatokba merülve ül a hársfa alatt; észrevette, hogy gépiesen halad a kerti szobába, s a mint ott az ibolya első accordjai felhangzottak, őt is a küszöbre vonta valami. S a végig hallgatott ének megmagyarázta Livia komorságát, feltárta lelki tusáját. Megértette, hogy most az »ibolya«

fogva, nézte, bámulta . . . s mit eddig csak halványan sejtett, e perczen teljesen át-érezte; s szívének hangos, ideges lüktetése susog a:

»Liviát forrón, igazán szeretem, őszintén imádom, s hadd szeressen ő viszont.»

Livia csakhamar elkészült munkájával, s ruházatát is gyorsan rendbe hozva e szavakkal lépett Kálmán elé:

»Gyöngyössi ur, most napi munkám teljesítése után nyugodtan pihenhetek, fecseghetek; de talán a szobába tetszik sétálni?»

»Nem Nagysád! Ha megengedi itt maradunk az illatos hársfa gyönyörű lombjai alatt. A szoba levegő túl nyomasztó, túl fulasztó, . . . friss levegő után áhitozom, üdülést óhajtok a nagysád ápolt virágok pompás illatában találni, nem tudom, oly nehéz s mégis oly jóleső, boldog érzés fog el . . .!»

»Őn talán beteg uram!»

»Nem nagysád! Egészséges, ép egészséges vagyok! Néhány hónapra el kell azonban utáznom, s most e pillanatban érzem, hogy öntől hosszabb időre nehezen, oly végtelen nehezen tudok majd megválni!»

»Gyöngyössi ur!»

»Oh engedjen beszélni, engedje mondatomat befejezni, Livia nagysám engedje bevallanom, hogy szívem egész hevével szeretem, s engedjen szívéért, kezéért eshedtni, küzdhetni. Oh Livia enyhítse az élet rögös utjait; ossza meg örömmöt, üdömmöt; legyen ársam az örömben, vigasztalom a bánatban,

hallgassa meg kérésemet s legyen a feleségem!»

A leány, e szavakra meghökken: meglepetésében nem tudott szóhoz jutni.

»Livia nem akar szavaimra válaszolni? Nem akarja a remény legparányibb sugarát sem nyújtani, hogy kérésemet vissza nem utasítja, hogy megtűri?»

»Gyöngyössi ur őn zavarba hoz. Nyilatkozata, egészen váratlanul előkészületlenül ér, hisz sohasem hittem, hogy szerelemre lobbantatom. Megtette azonban vallomását s ezzel tartózkodásra kényszerít. Ünnepeles, szent érzés a szerelem, komolyságra, meggondolásra int. Válaszadásom előtt szívem, lelkem minden rejtekét kell felkutatnom; őszinte voltam a barátságban, az is akarok lenni, ha szeretek.»

»Igaz nagysád! Vizsgálja meg szívét. Őszinte volt a barátságban, hű lesz tehát a szerelemben! küldetésem mára befejeződött, mennem kell; e perczen egy sem szórakoztatna semmi, hisz mindketten gondolatainkkal vagyunk elfoglalva!»

Ezzel kezét nyújtva távozott!

Livia sokaig ült a hársfa alatt gondolataiba merülve.

Eddig oly vig, oly pajzán volt, s most egy szerelmet valló s viszonszerelémert s kezéért eső férfi lép eléje! Agyában szerfele gondolat kergetődzött! Szíve heves dobogásba jött, izgalomtól egész testében remegett, s mégsem tudott Kálmán kérdésére feleletet találni.

De nem fog ám sikerülni. Nem ám. Mert egynemely 'tanulatlan fucskák (alább bővebben foglalkozom vele.) okosabbak mint a tanult mondjuk raffiniert igazgató ur, és tulajdonképpen a nagyszű férfi plönuman, bármint pajtaszkodik is a színügyi bizottságnak néhány tagjával.

Hivatkozik a város közönségének rokonszenvére. Az elbizakodott góg oly eklatáns kifejezése ez, mely méltó fényt vet a direktor urra.

Kikkel beszél ön? Kik beszélék az ön hasába, hogy önt itt szeretik? Hogy társulataival, előadásaiival a közönség meg van elégedve? Hisz akkor ön rutul félrevezettelet! — Soha olyan elégedetlenség, forrongás nem volt a közönség soraiban, mint most.

Látta-e ön azt, mikor az első felvonás után 3-4 páholy megürül, s a páholybérlek hazavonulnak, — hogy ne bosszankodjanak. Vagy ön annyira el van telve saját nagyságának bámulatába, hogy mindezeket nem látja Fogadja részvétünket, koszoruk melőzésével.

Azt írja ön: »A közönség emberi gyengeségnek fogja betudni, hogy olyan körülmények között néhány pillanatig indulataim uralkodtak rajtam s nem én indulataim.«

A közönség nem fogja emberi gyengeségnek betudni, mert ott nem indulatrohamról, — itt szandekosságról van szó. Igazgató ur déli 12-kor olvasta az inkriminált tudósítást. Talán volt ideje délután 5-ig leküzdeni indulat rohamait? Mert a hosszas indulat igen csak a szandék képét ölti magára.

Hirtelen indulat? Hm, hm. Hát akkor mért küldötte a direktor ur negy óra előtt szolgálját haza a revolveréért? Hogy agyonlője az indulatait? Ugy-e azért?

Csak talán nem felt a kis Löw Jós kától?

Ennyit a Komjáthy ur válaszára. Ez a viszonzalás ne lepje meg olvasóinkat! Ez egyzerűen Komjáthy stylusban készült, de valamivel jobb technikával, mert hát azt nem lehet követelni még egy színigazgatótól sem, hogy ertsen a toll-forgatáshoz! — És különbözik a viszonzalás abban, hogy utóbbinak minden sora igazat, előbbinek phrázist, poet (a lá Komjáthy) és nagyképszerűséget tartalmaz.

Hogy a cikkek szellemóriás saját szavaival éljek a »megvadult direktor« egy név nélkül bár, de személyemet érintő következő kitételrel él:

A sajtót »tanulatlan fucskák megdondolatlan dolgozataival« nem azonosítja.

éneklése közben és által ébredt fel benne a szerelem, s hogy ezt a dal minden további accordja megerősíti, megszilárdítja.

Megrendülve lépett a szobába.
»Livia nagysám« szólt halkán.
Livia mintegy álmából felzavarva ugrott fel belyeről.

»Livia nagysám én vagyok; ismét végig hallgattam a z i b o l y á t.« Midőn először léptem a hazba, »a z i b o l y a« felséges accordjai fogadtak; s én már akkor is kellem s jelentőségét fűztem e dalhoz.

Most ismét »a z i b o l y a« fogad: ebben ismét jó oment látok. És amint akkor, az ibolya hatása alatt megtudott sértőjének bocsájtani, neki békejobbot nyújtani, s őt barátjául fogadni: »a z i b o l y a«, megboldogult atyja hatytyu dala most a szívéhez vezérő utat is megfogja nyithatni számomra.

Nem akarok hosszadalmas lenni, nyiltan kívánok czélem felé haladni. Legyen szabad bevallanom, hogy már első találkozásunk alkalmával mely benyomást gyakorolt reám, hogy nagysádat azóta megtanultam szeretni, becsülni: most tehát e szerelmet jövők feltárni, szerelmemet és kezemet felajánlani, s ha ibolyának néma beszédét megértettem, elfogadja kezemet s feleségemnek ígérkezik.

»Oh doktor ur! Oh Gyula! mily boldog vagyok!«

Két ut volt előttem. Vagy komolyan foglalkozom vele, vagy kinevetem.

Mivel választani nem tudtam, mindkettőt megteszem.

»Tanulatlan fucska.« Igaza van. Életem egyetlen disqualifikáló ténye ez, hogy fiatal vagyok. De hát tehetek én arról? Istenem, bocsássák meg ezt a vétkeket, kérem, nagyon kérem!!

Tanulatlan!!? — Mélyen tisztelt Komjáthy ur! Ez uton szállítom fel, legyen szives okmányait a közönség elé tartni, van-e önnek annyi kvalifikációja, mint nekem, tanulatlan fucskának. Rajta mélyen tisztelt uram! Nem nagy hanggal, szerény okmányokkal áll elő a kis tanulatlan fucska, kinek »megdondolatlan dolgozatait« nagyon sokszor átveszik nemcsak a vidéki, de a fővárosi lapok is, s ki megdondolatlan tolláért már huzamosabb idő óta mint hirlapíró meglehetősen fizetést huz.

Talán csak nem akar tanáromnak felcsapni? Furcsa iránytint oltana ön belém! Azt hiszem, hogy a szerkesztőség előlegeim levonásával rögtön kiadná az utamat. Pedig látja kérem, én még szeretnék mint hirlapíró egy pár sziveséget tenni önnek. Peldául hathatóan közreműködni szerény pennámmal abban, hogy ön kötelességének megfeleljen.

Önök elébe állni? — Ugy-e ez ön előtt, ki erejére Kara Ahmeddel vetekedik, — szokatlan, csodálatos.

És mindezt egy tanulatlan fucska teszi. Vagy talán azért tanulatlan, mert meglátja az igazságot?

Kemény Emil,
a »Debreczen« belmunkatársa.

Válasz dr. Orbán József szerkesztő urnak.

Debreczen, nov. 15.

»Néhány debreczeni hirlapíró és többen, akik nem voltak hirlapírók, de a kik mindenestre vannak olyan hirlapírók, mint dr. Orbán József ur, tegnapelőtt délután gyűlést tartottak. Egy kollegájukról, annak a lapnak munkatársáról volt szó, a melyet dr. Orbán József ur szerkeszt. Ezt a hirlapíró Komjáthy színigazgató hirlapírói működéséből kifolyólag inzultálta. Kollegái, kikből a jó érzés, a szív még nem száradt ki, elkéserevéssel vetek tudomást az inzultusról, s becsületbeli kötelességüknek ismerték gyűlést tartani, s a gyűlésen az inzultált hirlapírónak elégtételt adni.

Ezen az értekezleten képviselve volt min-

»Livia« — kiáltott Gyula, mennyasszonyát keblére szoritva.

És a hold s a ragyogó csillagok egy szerelme, boldog párra mosolyogtak!

V.

Dr. Kanász megtudván, hogy Livia kezéért már Kálmán is esedett a következő napon első teendőjének tartotta eljegyzését Gyöngyössiékkal közölni.

Az öreg ur tiszta szívből azon biztos ígérlet kíséretében gratulált, hogy a lakadalmon okvetlenül részt vesz.

Kálmánt a hir mélyen megrendítette; arczjátéka világosan viszatükrözte belső küzdelmét. Halotthalványan, reszkette lépett Gyula elé.

»En is gratulálok; őszinte szívből kívánom legyen oly boldog, oly szerencsés, a milyen lenni én óhajtottam. Szamlánk azonban kiegyenlített! Ön nagy lelkű volt egykor irántam, ellensége iránt, midőn azt mentette meg, ki hozzám legközelebb állt, s most megkapja, mit elérni én is óhajtottam, mi után én is vágyódtam!

Legyen boldog! ezzel quittek vagyunk! Ön megmentette apámat, most pedig viszonzásul legyen az öné

»azibolya«.

den debreczeni lap. Képviselve volt a D. E. is. mert az értekezletet a lap főszerkesztője Koncz Akos ur vezette. Tudomása volt az értekezlet megtartásáról dr. Orbán József urnak is, ki azonban a következő szavakkal mentette magát:

»A gyűlésre el nem mehetek, mivel lapunk egyik társ tulajdonosa Komjáthy János. A gazdám ellen nem szólhatok. De ha az értekezlet valamiben »megköti magát« én és munkatársaim le fogjuk vonni a konzekvenciát!«

Orbán ur e szavai kifogástalan uri ember mondotta el az értekezleten, amelynek minden egyes tagja tudomásul vette, s várta Orbán ur allás foglalását!

És mi történt?

A Debreczeni Ellenőr tegnapi számában a szerkesztő aláírásával egy olyan nyilatkozat jelent meg, mely dühre és kaczajra indítja egyszerre az olvasót, végül pedig készíti, hogy a D. E. azon számát a földhöz vágva összetiporja.

Pellengere állítása ez az egész debreczeni sajtónak! Kőönös cselekedete egy olyan szerkesztőnek, a ki a hirlapírással soha életében nem foglalkozott, s a ki ingó, kétes, felelős szerkesztői allását így akarja a Csokonai nyomda tulajdonosai előtt megszilárdítani. Hát irhat így egy hirlapíró:

»A mi veleményünk e kérdésben az, hogy a sajtó kicsinyléséről s terrorizálásáról szó sem lehet. A telmerült esetek egészen privát természetűek, melyek a közönségre es a sajtóra csak annyiban tartoznak, hogy azokat, mint megtörténeteket regisztrálja.«

Szóval Orbán ur előtt nem terrorizálása az a sajtónak, hogy Komjáthy egy színházi kritika és egy tréfas croquis miatt sértő ívelét intéz lapunk felelős szerkesztőjéhez. Hát nem terrorizálása az a sajtónak, hogy az igazgató Löw Józsefet egy fővárosi lapokba küldött, újságról dolgaról szóló, odafent elferdített tudósításért, melynek rektifikáciását készséggel megígérte, inzultálta. Magyarázza ezt meg Orbán ur világosan, érthetően, mert mi a mi eszünkkel csak ezt látjuk, csak ezt látjuk benne.

Láttam már sokszor, hogy egy ember megtagad barátot, elfordul tőle indokolatlanul. De hogy ugyanazon városban élő szerkesztő ki tudja miért, megtagadja kollegait, nevetéssé tegye az egész város előtt azt a ténykedéseket, a melyet meleg rokonszenvel kísért az egész város, soha sem láttam, se nem hallottam.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur. Azokat a hirlapírókat és »nem hirlapírókat nem kell kioktatni arra, hogy mélyen aggódo gondossággal kell a közérdekű kérdéseket megvizsgálni.

Azok tudják nagyon jól a teendőiket, De engedje meg, hogy önt, a hirlapíró, az ügyvédet, a szerkesztőt figyelmeztessük arra, hogy a saját kezében piszkolni furcsa dolog! Ha önökben nincs az összetartásnak szemereyi érzete sem, ne vigyék azt a piacra. Az ön szerkesztői fizetése és vasuti jegye úgy is megmarad! Menjen fel a kaszinóba társas körökbe, beszélgessen elfogulatlan uri emberekkel azok megfogják mondani, helyesen cselekedett, vagy sem. Mi butran mondhatjuk, hogy cikk az utolsó 10 évben nagyobb vizsátsátszést nem keltett.

Engedjen meg még egyet kijelenteni. Mi kételkedünk abban, hogy azok a sorok az ön szívből jöttek. És nem lehet önnek a derek Orbán Józsefnek a veleménye! Hiszen mindenki tudja, hogy annál a lapnál parancsol Lengyel Imre, Mark Endre, Aczel Geza, Komjáthy János, Magoss György és ezeknek pedig Ruzicska ur az önök kiadóvtalati főnöke.

Foglalkozhatnak e hát önök objektive a színházzal, mikor a s z i n i g a z g a t ó t á r s t u l a j d o n o s.

Ezt ön sem hiszi, de nem akad bolond Debreczenben a ki elhagyja!

Ezt akartuk önnek a gyűlésező újságrírók és nem »újságrírók nevében« elmondani.

H I R E K.

A színházi bizottság ülése.

A színházi bizottság tegnap este tartotta rendes ülését a városi kis tanács-teremben.

A vidéki színház országos felügyelőjének gr. Festetics Andornak átirata volt az első és tulajdonképeni tárgya. A bizottság megadta a Feste ich által kívánt felvilágosítókat s egyben határozottan a mellett foglalt állást, hogy az eddigi állapot fentartassék, vagyis hogy a debreczeni színházról a nyári szezonban mindkét városban t. i. Nyíregyházán és M. Szigeten játszassék.

Ezután Roncsik Lajos állott fel s felmentette, hogy a város már eddig körülbelül fél milliót áldozott színházára s most is minden áldozatot meghoz, a mi csak tőle kitelik.

Ezzel szemben a jelenlegi színházról oly gyenge és hiányos, a milyen már régen nem volt. Minden személyeskedéstől és pártoskodástól menten kéri, utasítsa a bizottság az igazgatót, hogy az általános ismert hiányokon segítsen.

Komlóssy Dezső vette át ezután a szó s tartalmas és alapos fejtételeiben mutatta ki; hogy a társulatnak naturbursa és intrikus jellemzősége egyáltalában nincs, a drámai apa és szubrett szerepköze pedig nincs teljesen beöltöztetve, Táncosnői a színházban nincsenek, mert úgy hiszi, hogy azt az erőlködést, a mit a kórusba való táncosnők véghez visznek, táncznak nevezni nem lehet.

Egy ket darabot kivéve, a közönség az előadásról elégedetlenül távozik most is, mi lesz akkor, ha januártól a Tanay pár is kilép kötelekéből. Egyenesen válság fog beállani.

Aczél Géza természetesen a színházgató pártjára állott s rá akarta disputálni az értekezletre, hogy hiányok abszolút nincsenek, ha pedig vannak, azokról Komjáthy nem tehet.

Mark Endre biggadt és tárgyilagos beszédben elismeri, hogy a Komlóssy által felhozott hiányosságokat letagadni tényleg nem lehet s kéri hogy a színházgatót a bizottság utasítsa a hiányok pótlására, továbbá arra, hogy a miként való pótlásról december 15-ig a bizottságnak jelentést tegyen.

Indítványt az elnök polgármester is elfogadta s így ez határozattá emelkedett.

* Egyházközségi közgyűlés. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület ma folytatta tegnap megkezdett gyűlését. A tegnapi napon a már hosszabb ideig tartó tárgyalás főgondnoki indítványát elfogadván ma a tárgysorozat többi pontjaira került a sor. Nagyobb vitát egyik sem provokált. Siman mentek keresztül a tárgysorozaton, melyről bő tudósítást lapunk társuké miatt nem hozhatunk. A gyűlés előreláthatólag egész héten át elfog tartani.

* A főispán ebédje. Gróf Dégenfeld József főispán tegnap délelőtt a Bika szálló nagytermében az egyházközségi tagok tiszteletére ebédet adott. Az ebédet számos tisztelet hangzott el a gyűlésező kerületi tagok részéről.

* Személyi hír. Lapunk f. szerkesztője pár napra a fővárosba utazván. távollétében a szerkesztői teendőket Sipos Béla segédszerkesztő helyettesíti.

* Változás a Debreceni Ellenőrnél. — Koncz Ákos a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége debreczeni választmányának elnöke a Debreceni Ellenőr főszerkesztője, a mai napon főszerkesztői tisztet letette, s megvált a Debreceni Ellenőrtől. Távozásának okául személyi differenciákat emlegetnek, mely közte s dr. Orbán szerkesztő közt keletkezett.

* Az angol társalgó kör tagjai felkértek, hogy a f. hó 17-én este 8 órakor tartandó felolvasó estélyre pontosan megjelenni sziveskedjenek. Felolvasó után tea mellett angol társalgás lesz.

* Ki vásárol először képet! A váhaza nagytermében rendezett képtárlatnak hétfő óta, a tanulóifjúság nem számítva, körülbelül 700 látogatója volt. Közönségünk lassanként kezd lelkesedni a nemes eszméért. Egy baj azoában mégis van. Ez ideig nem akadt ember, a ki képet vásárolt volna. Nagy varadon 7000 forint áru kép kelt el, Debreczenben ez ideig egyetlen egy koronát sem szánt senki a vásárlásra. Debreczen előkelő köreiből kellene megindítani a mozgalmat a vásárlás iránt! Mert az mégis smégyen volna, ha a tárlaton egy képet sem tudnánk eladni! Ez szegénységi bizonyítvány lenne Debreczen részére.

* Öngyilkossági kísérlet Ma délelőtt nagy felfordulás volt a Michál-teret czipő kereskedés udvarán. A felfordulás oka az volt, hogy az udvar egy félreeső helyén A s z ó d i Márton kereskedő tanuló felakasztotta magát. Az öngyilkossági kísérlet az üzlet tulajdonosa vette észre. Hamarosan levágták a szegény fiút s a gyorsan alkalmazott orvosi segítséggel megmentette. A 14 éves gyermeket vallomása szerint az üldözte a halálba, hogy az üzlet segédje durván, gorombán bánt vele. Csodáljuk, hogy üzlettulajdonosnak nem tűnt fel a vad segéd brutalitása, melynek majdnem áldozata lett egy fiatal élet. Az öngyilkos jelöltet szülei lakásán ápolják, s biztos, hogy rövid idő alatt talpra áll s újra folytathatja dolgát.

* Ünnepegy a Csokonai szobornál. A «Magyar Irodalmi Önképző Társulat» mint minden évben, úgy most is megünnepli, Csokonai születésének évfordulóját, mely alkalomból nov. 17-én d. u. 4 órakor a Csokonai szobra előtt ünnepegyt rendez a következő műsorral:

1. A tihanyi echóhoz előadja : a főisk. énekkar.
2. Beszéd, tartja : Szűcs László th.
3. Költemény írta és szavalja : Takács Endre jh.
4. «A reményhez» előadja a főiskolai énekkar.

A közönséget ezután hívja meg az elnök.

* Esküvő. Benedek Sandornak, a közgazgatási bíróság ítélobírójának leányával G i z e l l á v a l, lapunk szerkesztőjének unokahugával ho nap tartja esküvőjét Szacsavay Károly kereskedelmi miniszteriumi tisztviselő a budapesti III. ker. plébánia-templomban. A bájos kis menyasszony városunk szülőtte s bizonyára sok jó ismerőst érinti kellemesen a menyegzőjére vonatkozó örömhír.

* Bravuros tolvaj stikli. Nem a mindennapi gazemberek közé tartozik Spitzer Náthan. Zseniális, vakmerő tolvaj, ki százasokon, ezreken alól nem igen dolgozik, kinek áruházba öltözni, okmányokat hamisítani csekélység számba megy. Ime legújabb bravourja.

Két miskolci zsebtolvaj lerándult a mult heti szikszói vásárra, hogy ott működjenek. A vásáron találkoztak egy siketnémmel, aki a vácsi siketnémmel javára gyűjtött. A két tolvaj tetemes összeget sejtve a gyűjtőgető siketnémmel elcsalták egy vendéglőbe, hol borozgatni kezdtek. A bor azután megoldta a siketnéma nyelvét, s miközben vigan konstatálták hogy bizony ökelme inkább csaló, mint siketnéma. Fogott a bor, s a két tolvaj alaposan beruggott. Erre az alsiketnéma kilöpt az egyik tolvaj zsebéből 120 frtot, s helyébe csuszattatta a maga hamis okmányait, azután megugrott.

Ez a szélhámos siketnéma senki más. mint Spitzer Náthan, a detektive: előtt notórius gazember. Hol papnak, hol apácának öltözve járkal, csal és lop ahol lehet, jó ismerőse a szép magyar haza számos börtönének, a legutóbb is 3 évet ült, mert apáca ruhában 14,000 frtot lopott ki bizonyos Gyogyevics-nétől. Spitzer Náthan megugrott, hogy megcsipik-e, nem tudni egyelőre, mert működésének legújabb terrenuma ismeretlen.

* Vérengzés a nazaréus imaházban.

Fehéregyháza közéglin Bodor Ferencz ottani lákos megtudta, hogy felesége csak azért lett nazaréus, hogy szeretőjével, Pajor Imrével minél többször találkozassék a nazaréus imaházban. Bosszút forralt s a hó 8-án egy konyhakést véve magához elment az imaház elé s ott lesbe ullott. Nemsokára jött az asszony a szeretőjével. A férj utána ment az imaházba, ott e l ó r á n t o t t a a kést s a felesége mellébe döfte. Pajor Imre eukor megragadta Bodort s a hívők nagy mebotránkozására, dulakodni kezdtek miközben Bodor néhány hatalmas düfést ejtett a csabiton. Pajor összeesett s még ott az imaházban medhált. A hívők a nélkül, hogy közbe léptek volna — ztétfutottak. Bodornét haldokolva szállították háza szülei lakására, a hol élet halál közt fekszik. — Bodort le-tartóztatták s a megfertőzött imaházat becsukták.

* Meggyilkolt kis leány. Erzsébetfalva lakosságát titokzatos gyilkosság tartja izgalomban, A 11 éves kis Szandtner Annát, a ki iskolába járt, eszméletlenül találták az utcán, hazavitték jómódu szüleinek lakására, ahol meghalt a nélkül, hogy egy percre is eszméletre tért volna. A pestvidéki törvényszék orvosa, Andreánszky Jenő dr. konstatálta, hogy a kis leányt leittatták s a halál okának megállapítása végett f e l b o n c z o l t a a belső részeit a vegyszergő intézetnek küldötte meg. Az eset titokzatoságát növeli, hogy Erzsébetfalván utóbbi időben gyakran tamadtak meg leánykát. s a kis Szandtner Annát is egy öreges külsejű új társaságban látták aki likörrel itatta a kis leányt.

* Ha nagy gondtól akar megszabadulni, hogy mit vegyen karácsonyi és ujevi ajándéknak férfiak részére tekintse meg Schwartz Dániel, dohányzó eszköz különlegeségi üzletét a Bika szálló épületében, hol csodálatra méltó olcsó árban és rendkívül nagy választékban minden elgondolható dohányzó eszköz kaphatók.

Műtárlat Debreczenben.

A „Pesti Hirlap” kiváló műkritikusától.

Debreczenbe, e vendégzeretéről híres régi magyar városba is bevonul immár a képzőművészet. De illő is, hogy a modern palotakkal együtt, modernebb izlés honosodjék meg a kálvinista Róma falai közt és hogy a város nagyságával és gazdagságával művészi szelleme is harmozizáljon. Talán nem is éppen Debreczenen mulk, hogy ott a művészetet még oly kevéssé veszi be a potárság vére.

Mindössze egyszer, az 1882. év karácsonyán látták a debreczeniek műkiállítását, melyet akkor Zichy Jenő gróf pártfozasa mellett Márgitay Tibamér és Mesterházy Kálmán rendezett.

Még maig is emlegetik a debreczeniek, 140 értékes képből 23 kelt el és hogy Csanak József kereskedő négy értékes festményt vásárolt!

Hát az ilyen fényes eredményt ma már nem írják a krónikába, mert ma már minden intelligens és jómódu család lehetőleg eredeti műtárgyat függeszt szobája falára és ilyen család pedig sok lehet Debreczenben.

Ez a gazdag és értelmes város tehát föltétlenül alkalmas otthona lesz a magyar művészetnek, ha ott a műzslés fejlesztése érdekében allandóan agitálni fognak.

A most megnyit műtárlatot sem tekintjük másnak, mint egy újabb ébresztőnek, ami 18 évi alvás után már égetően szükséges volt.

És milyen sok vidéki városunk alszik még mélyebben. De az is bizonyos, hogy ha már a művészet zablaja alatt jelenik meg vatahol a képzőművészek gárdája, akkor kiállításait rendeztesse műtársulattal egyetlen ember győze arca, hogy az egész magyar képzőművészetet, ha mindjárt díjójában is bemutatassa, mert a művészek sem bíznak benne annyira, mint egy társulatban, meg az a város se, ahol a kiállítást rendezzi.

Németh Lajos, ez a nagy ambiciójú fiatal festőművész, a székesfehérvári kiállítás után most Debreczenben próbált eg magányba utni egy vándor kiállítást és igazán szerencsés, hogy annyi sok jó képet bíztak reá társai, kiállításának sikereiben négy debreczeni festőtársa is osztozik, akik közül különösen Bosznay István, a jeles tájképfestő emlíendő.

Ők ketten fáradtak legtöbbet a mostani debreczeni műtárlat sikere érdekében.

A siker em is marad el, ha a debreczeniek minél tömegesebben fáradsanak föl a kiállításba, ahol 161 műtárgyban győz öröködhettek.

A tárlat kepei többnyire a fővárosi műtermek visszamaradt alkotások, amikben a fővárosi ember régi ismerőseit ödvözi viszont de vannak új dolgok is. Újak például Bosznay friss hatású, szép tanulmányai a debreczeni erdőből és a Tisza mellől és újak Bakos Tibor hangulatai, amik között az »Őszi szántás« leginkább igazolja a fiatal festő baladását és színérszékének finomodását. A debreczeni festők alkotásai között még Pallfi József ökrös szekere érdemel különös figyelmet, Ujházi Berta két tanulmányfeje nagybanyan modorban készült és tehetségre vall, Rajzó Miklós arcképe pedig azt demonstrálja hogy az a törekvő művészünk hátat fordított a plein airnek.

A tárlat budapesti kepei között különösen Hegedűs Laszlo »Madonna«-jának művészi szépsége, Dudás Andor »Ave Mária«-jának mélyesleges poezise és Spányik Kornél »Szent Erzsébet«-ének bájos alakja tűnik szembe. A magyar genre Aggházy Gyula »Leánykérő«-jé és »Fogas kérdés«-e sikerrel képviseli, kitűnő tanulmány Tahi Antal »Dunai részlet Bogdanyánál« című vázna, kitűnő Ujváry Ignacnak »Alkony a Dunán« című tájképe és Bruck Lajos »Nyári alkony«, az esti pirkadás gyönyörű tónusával. Ismert jó kép Meiszl Gusztáv »Érdekes regény«-e, Zempléni Tivadar töltegenye: »A falu hőse«, Szenes Fülöp »Havas rózsá«-ja és többi szép vaszna. Nadler Róbert »Falusi utca«-ja, Balló Ede Than Mórt ábrázoló portrajtje, Stettka képmása.

Igen jók még - Horthy Béla parasztfogata Tull Odön »Ólas«-a és »várakozás«-a, Kinmach László, Pálya Glesztin, Pörge Gergely apró kepei.

Polepy Karoly finom tájképfangalatának éltözatai, Neogrady gouache-kepeinek ötleteségei tűnnek még szembe a jobb-rozsabb kép között.

Németh Lajos egy csikós jelenetet, egy bácskai tehénes tatképet s néhány tyukcsaládot állított ki.

Egy ilyen 160 koronás tyukfamiára jegyezte még a bevetődött civis, hogy hát minek is venné meg ő azt drága pénzen festve, mikor élve 5 éengőért is megkapja sőt hozzá még tojik.

A debreczeni civisek tehát egyelőre még nem vesznek képeket.

Kézdi Kovács László.

CSARNOK.

Ő az oka.

Irta; Murai Károly.

A helyzet a következő:

Nagy Gabor nem annyira gazdag, mint jómódu józsefvárosi háziur, a ki a szabadelvű-párt alelnöke és aki eléggé fleigmatikus u i ember, udvari szobájának egyik karosszékeben ül és olvas. A mint ezt a ném épen háziuri foglalkozást végzi, a szobája ajtaja felpattan s azon nagy dörrel-durrall egy piros arcú fiatal ember ront be. A csinnal öltözött különös látogató a jobb kezével egy csinos kis moszpli-kutyát tart a nyakabörénél fogva, a mi a moszplit nem épen kellemes hangok produkálására bírja.

A moszplis ur a háziur elé áll s a mint a kis ebet magasra emeli és kissé ingerült hangon kérdező:

— Az öné ez az állat?

A kérdezőt házi ur annyira meg volt lepelve, hogy nem tudott szólni. A különös megjelenésű urat merően nézi s mintegy magyarázatot vár.

Hanem hát magyarázat helyett újra kérdés következik:

— Hallotta? Az uré ez az állat?

És a ranczos pofájú kis állatot újra meg-
rázza a légben.

— Hogyne hallottam volna. Hiszen az ur úgy kiabál, mintha tuskét szurkálnának a körmei alá. Annyira halottam, hogy szinte zug a fejem.

— Ugy kiabálok, a hogy nekem tetszik és azért kiabálok, mert van okom! Érti? Feleljen. Az öné ez a ragadozó állat?

— Nem mondaná meg, kerem, hogy ki kiabál?

— Hát én.

— Vao. Rá is kerül a sor. Hanem először azt szeretném tudni, hogy az öné ez az állat? Mert elbíheti, hogy nincs valami nagy kedvem a nyakánál fogva fél napig tartani.

— Az enyém.

Az ingerült uri ember a már-már sivitani sem tudó moszplit a földre teszi és mintegy megkönnyebbülten szól:

— Helyes! Én Erdős János köz- és váltó ügyvéd vagyok.

— Két dologgal tehát tisztában vagyunk: a moszpli az enyém, ön pedig egy Erdős nevű ügyvéd. Most pedig mehetünk tovább.

— A nyugodt hang, a melybe guoy is vegyül, az ügyvédet felingerli, úgy, hogy magasabb hangon, kiáltva, majdnem fenyegető hangon mondja:

— Igenis. Én egy Erdős nevű ügyvéd vagyok, a ki a törvényeket ismerem, a ki a törvényeknek érvényt szerezhettek és — tessék megjegyezni jól — érvényt is szerzek.

— Valóban nem értem. Ön valahol nyakon fogja a moszplit, ide hozza, az orom előtt megrázza és aztán kijelenti, hogy a törvényeknek érvényt szerez. Azt hiszem, hogy ön a törvényeknek érvényt akar szerezni, sem moszplit fogni, sem ide jönni, sem kiabálni föltétlenül szükséges.

— Ide kellett jönnöm. Érti?

— Nem. De annyit kezdek érteni, hogy önnek innén hamar el kell mennie.

— Uram; úgy veszem észre, hogy ön nem egészen korrekt udvariassággal viseltetik vendége iránt.

— Én meg azt veszem észre, hogy mindjárt nem lesz vendégem.

— Hát mi leszek?

— Repülő prókátor.

— A kiutasításra gondol?

— Nem. A kidobásra.

— Ugy? Hát most jegyezze meg, hogy elégtételt fogok kérni? kettős elégtételt. Egyet a moszpliert, egyet pedig a sértésért. Én mondom. Érti?

— Nem egészen.

— Na hát megérti mindjárt. Figyeljen rám. Ha a moszpli az öné, akkor tanítsa embérségre; tartsa a pamlagon, az ágyban, a szekrényben, vagy akár a mellénye zsebében; de az utcára ne bocsássa ki.

— Ön igen értelmesen tudja magát kifejezni.

— Ez az erős oldalam. Hanem azért kérem ne tessék beveskedni. Az nem használ semmit és engem épen nem terel el a tárgytól. Azért a számadás nem fog elmaradni. Érti? Quittelni fogunk! Ha az öné, akkor kössön fel neki szájkosarat, vállaljon felelősséget minden öntádatos és öntudatlan tettéért, Érti?

— Minél világosabban magyarázza, annál kevésbé...

— Kérem, csak ne heveskedjék. Mondtam már, nem használ semmit. Ön nem akar érteni engem, én meg nem értem önt. Érti? Ha az öné és elég merész azt állítani, hogy azzal a gyilkos állattal szemben nevelési rendszert alkalmazott: kijelentem, hogy azért a nevelési rendszerért egy lyukas hatost sem adok. Érti?

— Kezdek aggódni, hogy sohasem értem meg. Különösen akkor ha tovább is ilyen értelmesen magyarázza.

— Önt előbb-utóbb megöli ez a beveség, a mivel engem indulatba akar hozni. De nem, azért sem haragszom, ha itt pukkad is meg ezen a helyen.

A mint pedig az ügyvéd ezt nagy haraggal kiáltja, hirtelen félpáldat fordul s a felső kabátja jobb szárnyát mutatja, miközben vészjelző arccal, emberevő tekintettel kérdezi:

— Látja ezt?

— Látom.

— És mit lát az ár?

— Egy kabátot.

— Az nem igaz és még háromszor nem igaz, mert a mit ön lát, az nem kabát, hanem egy csúfitt tett ruhadarab, egy ex-kabát, a melynek sarkából az ön néveletlen ebe egy darabot kiszakasztott. Érti már?

— Értem.

— Nos? És mi lesz a folyamánya ennek a székítésnek?

— Egy folt.

A választól az ügyvéd meghökken. Annyira váratlan az és annyira nyugodt, természetes, hogy egy pillanattig a válaszával habozik. És csak aztán szól:

— Mentem, sétáltam az utcán s az ön kis moszplija felém szaladt. Hoztam érve, orvul támadott meg, mint egy rabló; neki esett ennek a drága — most már mit sem érő felöltőnek és összemarczangolta. Ez a ténállás. És kérdem, mi következik ebből?

— Az, hogy ön maszk jobban fog vigyázni.

— Nem igaz, Nem igaz. Nem az következik, hanem az, hogy hogy — ön fizet. Fizet uram, mint a köles, mint egy tuczat katonatiszt. Igen. Ön fizet nagy bankóval, a mi azt teszi, hogy én kifizetem önt aprópénzzel. És hiába, uram, minden beveség, minden fickándozás. A felöltő ára ötven forint volt és állig két napja, hogy elkészítette a szabó. A posztó métere tizenöt forint volt és állig két napja, hogy elkészítette a szabó. A posztó métere tizenöt forint, selyem bélése, művészi, divatos szabás. Érti? Követelem az egész ötven forintot, követelek ijedség-, fájdalom-díjat; követelem az eb megfenyítését és elpusztítását.

A házamat nem?!

Báli selyem ruha 6 frt 30 krtól

3

feljebb — 14 méter — póstabér és vámmentesen. Minták kiválasztásra, nemkülönbön fekete, fehér és színes »Henneberg-selyem« blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., SELYEMGYÁROS, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari szállító.

Nem.
 — Kár. Azzal a szusszal ezt is megtehetted volna.
 — Röviden: fizet?
 — Még rövidebben: nem.
 — Nem-e, hát majd megmutam, hogy fizet. Pörölök. Biztosítási végrehajtást kérek, kielégítési végrehajtást vezetetek, zárgondnokot neveztetek és végrehajtatok. A kinek nincs pénze, az ne tartson ebet: a ki nem tud fizetni, az huzassa ki a kutyája fogait. Érti?
 Folyt. köv.

M. á. vasutak menetrendje 1900. okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:

	d. u.	é. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden déli	12 —	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	7 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46
Csak Szatmárig	reg.	5 22
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé d. u.	4 01	
	m. áll. v.-tól	reg. 5 28
	vásártérről	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-tól	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u. 4 15
	m. áll. v.-tól	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 11 20
Füzes-Abony felé m. á. v.-tól	reg.	4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 21
Ohat-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 03

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 10
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg.	6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	9 15
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	1 55
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v. (P.-Ladányig gy.-v. átszállással).	este	9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 41
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33
Budapest felől	reg.	7 41
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 51
"	d. u.	12 16
" gy.-v.	d. u.	3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
" (gyorsv.)	este	8 46
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől déli	12 07	
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53
	vásártérre	reg. 8 09
	máv.-hoz	reg. 8 17
B.-Sz.-Mihály—	vásártérre	este 6 26
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz	este 6 35
	vásártérre	d. u. 3 22
	máv.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony felől vartérre	d. u.	5 36
" m. á. v.-hoz	d. u.	5 45
Ohat-Köcs—Polgár felől vásártérre	reg.	7 50
" máv.-hoz	reg.	8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18
"	d. u.	3 31

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér. azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Cséplőgéprések, lendkerekek, tengelyek, nagy vasajtók és vas ablakrácsok, kovács vas kapható K l e i n Jakab ócska vasáru telepén Piacz-u. 26. Nagy trafik udvarán. Ugyanott a legmagasabb árbao ve-znek át ócska vasat és mindenféle fémét.

Egy lakás Csokonai utca 9 sz. alatt kiadó. Az utcai lakás 2 szoba, előszoba és onyhaból áll. Értekezhetoi Hatvan-utca 56. Grünstein David urnál.

Eladó ház. A Batthy-nyi utca 4. sz. ház szabadkézből eladó. Értekezhetoi ugyanott a tulajdonossal.

Jól jövedelmező ház 497 □ öles telekkel 17.000 frt lefizetéssel elköltözés miatt azonnal eladó. Kossuth-u. 31.

Szőlőföld vétel részlettörlesztésre. Közel a városhoz, immunis homokon, mintegy 33 holdnyi területű földvételre társakat keresek. Előjegyezhetni félholdanként is. Szóbeli, vagy írásbeli részletes felvilágosítással szívesen szolgál: Cs. I. pacsirta-u. 49. sz.

Templomülés a debreczeni Deák-Ferencz-utcai izr. templomban középhajó 3-ik pad, I. sz. sarok ülés örök áron eladó. — Értekezhetoi a kiadóhivatalban.

Ocska vasat, ócska vaskályánakat legmagasabb árbao vesz Klein Jakab Piac-u. 26. a nagytrafik udvarban.

A kontinens legnagyobb szappangyára
Savonnerie Maubert
 Paris-Bruxel'es-Lille.
 17 e l s ő r e n d ű kitüntetés.
 Alapitva 1820.
Ujdonság: Le Cendrillon
 (Hamupipőke)
 az előkelővilág kedvenc szappana. Ezen főom illatu szappan kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában. V zérképviselő: Neumann József, Bpest, VI. Lázár-u. 8 szám.

Legjobb minőségű
 Gyümölcs-főzélék-
 hus
KONZERVEKET
 ajánlja a
CONSERVEN-AKTIE-GESELLSCHAFT,
 előbb Jos. Ringler's Söhne, cs. és kir. udv. szállítók
Bozen (Dél-Tirol.)
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Fenti készítmények a legtöbb előkelő csemegeüzletben kaphatók.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalozók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

"Columbia-Drill"
 legjobb sorvetőgépek, szecsokavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint a natra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Téli kabát prémiummal
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaletok.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frttól.

Gyermek köpenyek
3 frttól.

Szőrmegallérok, muf-
fok és nyakcoliek.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb, 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb, 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.